

SZÉKELY HIRLAP

politikai s vegyestartalmu közlöny.

KIADÓ-HIVATAL:

Az ev. ref. főiskola nyomdájában.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

TELEKI-KÖNYVTÁR.

Hirdetési ár: Három hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. és minden beigtatásért külön 30 kr. o. é. bélyegdíj. — Három hasábos nyilttéri sorért 20 kr. o. é.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal.
Pesten, Zeisler M. hirdetést közvetítő intézete, Királyutca 60-ik sz.,
és J. Haasenstein és Vogler Bécsben (Neu-Markt 14. sz.)

Megjelenik a lap

minden szerdán és szombaton reggel
NAGY FÉLÍVEN.

ELŐFIZETÉSI ÁR

Negyedévre 1 frt.
Félévre 2 „

Visszatekintés.

(B.) Parlamentünk most bezárult első szakára, ha csak egy futó pillantást is vetünk, bár némi megnyugvással tehetjük is azt: lehetetlen mégis, hogy komoly aggodalmak el ne fogjanak bennünket.

A megnyugvást e mintegy 87 ülés történetében azon általános eredmények és megszavazott t.javaslatok kelthetik, melyek ez öt hó alatt a munkálkodás pozitív tényeiként fölmutathatók. Pénzügyi állapotaink s adóképességünk kétségbevonhatlan fokozatos megerősödése; honvédségi intézményünk teljes organisatioja; a főszámszék új instutioja — mely azonban a főrendiház merevsége miatt életbe nem léphetett; a fővárosi 24 milliós kölcsön; a kilátásba helyezett oktatásügyi póthitel; a törvénykezést meg közlekedést illető némely határozatok; az egyetemi és egyházi javak kérdésének tanulmányozására kiküldött bizottságok: ezek a most lefolyt öt hó azon főbb eredményei, melyekre a megnyugvás egy nemével tekinthetünk vissza.

De, ha nézzük azon, mondhatni óriás, földadatokat, melyek még törvényhozásunk előtt állanak: lehetetlen, hogy aggodalom és pedig komoly aggodalom ne támadjon bennünk. Mert csak a legégetőbb kérdéseket említve: itt van a jövő évi költségvetés, a múlt évi zárszámadás, számadás a vasuti kölcsönről; az egyetemek, közép és ipar tanodák és a vallásszabadság felőli t.javaslatok; az egyházi és tanalapítványokat vizsgáló bizottmány jelentése; a községek megyék rendezése; az ipar és kereskedelmi törvény; az első foku törvényszékek, a királyi ügyészek, a békebírák, az esküdtzsékek, a közjegyzők, az urbéri maradványok, a törvénykönyvek; az állam, egyház és egyén viszonyainak körvonalozása, a felsőház szervezése, az egyesülési és gyülekezési ügy; a választási törvény; az állami rendőrség, az adórendszer megújítása, a bank-kérdés, sat. sat. Ha e mulhatlan földadatokat hosszú során végigtekintünk s összevetjük a múlt sessio eredményeivel: bizony nem nagy reménynyel nézhetünk a jövőbe.

Mert a múlt megmutatta, hogy a mi tisztelt ellenzékünk minden, csak távolról is kínálkozó, alkalmat két kézzel ragad meg, hogy a közjogi kérdést a fölszínre vonja; hogy a kormány bármely szabadelvű kezdeményezését egész a neveltségig tullicizálja; hogy a házat a frázisok özönével elárasztja: hogy, ha a képviselőknek nem: a választóknak fényes dictiókat mondjon; hogy üres szalmát csépeljen s a haza drága pénzét s még drágább idejét, tékozló fiu módjára, ajtón — ablakon kihajigálja, — a helyett, hogy — mint minden önértzetes és elvszerű oppositio — az elvi ellentétek megjelölése után, a belügyi reformok terén kezdet fogna a szabadelvűséggel. Erre azonban, fájdalom, semmi, vagy legalább nagyon kevés a kilátásunk, — mert ime az 1870-iki budget-viták alkalmával is korántsem a tételek beható pénzügyi bírálata volt a főkérdés, hanem legtöbbször mellékes, kiroszakolt avagy személyi gyanúsításokat involváló viták nyeltek el az idő legnagyobb részét, — s midőn egyszer a többség elismerésre méltó önmegtartóztatással a hallgatás heroicus curáját alkalmazá: az sem használt, mert az ellenzék azért épen úgy előárta minden betanult dictióját. A múlt e tényein okulva tehát, csak nagyon is vékony kilátásunk lehet, hogy a jövő nagy és számos földadatai, mostani képviselőházunk által megoldást nyerhessenek.

De a felelőség legalább azok vállán fog a jövő öltök előtt nehezkedni, kik a hiuság vagy önzés által ösztönözten nem átalották magukat a haladás gátjaiul odavetni.

Am feleljenek azok a jövő és saját maguk előtt!!

Diürczkölő.

Közelebbről lefolyt országos sokadal munkáról nevezetes, hogy alatta még egy gombostűnyi lopás sem történt. E tény szépen tanuskodnék a zsebmetszők hiányáról városunkban, ha a policzia közbevegyülése nélkül történt volna. A mi policziánk fogta magát, s mind azon egyéneket, kik vásárok alkalmával szokták magukat gyakorolni, a sokadalom tartama alatt bezáratta s csak azután eresztette őket szabadon. E tény azért említjük, hogy tudomására jöven az országgyűlésnek: abból hasznos okulást merítsen. Ami or-

szágos üléseink hasonlitanak orsz. sokadalmainkhoz, nem csak azért, mert tudvalevőleg, azokban épen oly nagy a zugás: de azért is, mert vannak ottan egyének, kik nem tudják magokat, visszatartóztatni, hogy egy-két órát el ne lopjanak az időből. Már, ha e példán okulva, a háznagy az ülések folyama alatt, detentioiban tartaná a gyanús egyéneket: minő Tisza, Simonyi, Irányi stb.: nem egy két óra, de egy gombostűnyi sem veszne el, az időből: ebből a drága portékából.

A mióta a „Magyar Polgár“-ban a „Furcsaságok“ rovata szünetel: mintha minden furcsaság vezérczikkeibe költözött volna át! Egy minapi vezérczikke börtönnek látja hazai állapotainkat. egy közelebbi a delegatioval nincs megelégedve, azt eltörlendőnek indítványozza. Alkalmat szolgáltat erre a Lajtán tul fölmerült zavart helyzet. Fialat politikusunk fél, hogy a birodalom másik fele nem fogja delegatusait megválasztani tudni. Ugyan miért törődjünk mi ezzel? Mi megválasztjuk a magunkéit; ezek elmennek s úgy tesznek, mint székel katonáink akartak tenni a francia háborubak, így szöletak a vezénylő tábornokhoz; „mutassa ki a mi részünket az ellenségéből, hogy hirtelenében levágván azt, haza mehessünk szántani vetni.“ A mi delegatusaink levágván aközös ellenségéből, a fizetendőkből reájok eső részt, a többi ott hagyják. Lássák a hajba kapottságok, hogyan bánnak el vele. A delegatiót csak akkor lehetne eltörlőni, ha megszűntek volna azon körülmények, melyek fellállítását kér lehetetlenül parancsolták. Megszűntek-e ezek? Molnár Antal Csernátoni után azt mondja, hogy meg: Deák Ferencz és gr. Andrási aggódva rázzák fejüket. Melyik félnek van, igaz, Deák-Andrási vagy Csernátoni-Molnár lát-e mélyebben a dolgokba?.. Ugy hisszük nem jogos elhatározni.

K. Papp Miklóst, azon a csavargózósón, melyen Palaestinát megjárta, nem az adriai, aegumi és tyrhén tenger vizein: hanem Kolozsvárt, a redout-teremben érte baj. Csak egy kis szengázt szippantott be.

Mihály gazda. Nem hittem volna téns ur, hódj a Róma oly kegyetlen vona, hódj saját testvéreit a románokat is kiátkozzon.

Téns ur: Ugyan honnan mondja ezt Mihály gazda? Hiszen a románok nem foglaltatnak benne a kiátkozottak 18. pontja alatt.

Mihály gazda: Tudom én olvasni téns ur, világosan meg van írva, hódj ki vannak átkozva Racionalisták is. Aztán diakul is tudom egy kicsit. Hát kálvinista nem az teszi-e, olyan ember, a ki Kálvintól kéri tanácsot; ergo Ratiionalista olyan ember, a ki Tordán dr. Ratinál keresi tanácsot; ezek pedig nem egyebek, mint Róma testvérei: a románok, kik mikor oláhok, velünk is otyafiak.

VIDÉK.

Szt.-Gerlicze, április 18.

T. Szerk. ur! Urunk feltámadás ünnepe soha sem talált rozsásabb, kedélyhangulatban, mint

ép a közelebből eltelt. Az emberi természet azon velünk született sajátsága, melynél fogva kiki főfő dolognak tartja a természetrendjében azt, mivel szeretettel szokott foglalkozni, bennem is élénken nyilatkozik. A eszmadia szerint nem is ember, kinek jó eszmája nincs; a kalapos ellenkezőleg azt állítja, hogy akármily kopott is legyen valaki, egy jó kalap — megától értetik, hogy divatos — minden hiányt helyre üt, s így tovább. Én mint a féle „ludi magister“ a nevelést, tudományt tartom olyan eszköznek, mely a bocskort eszmává, s a palerát kalappá képes változtatni, tehát a nevelést, tudományt, tartom oly főfő dolognak melyből egyebek, mint bővizű forrásból, folynak. A fentebb említett rózsás hangulat tehát abban leli magyarázatát, mert Szt.-Gerliczen, épen a nevelés ügyében történt egy nagy horderejű lépés.

A mint tudva van Szt.-Gerliczét unitariusként és ev. reformátusok lakják, századok óta békés egyetértésben. Ezen jó egyetértésből következett, hogy ünnepek hetében az isk. tanácsos Filep Albert ur kezdeményezése folytán, községi iskola felállítását mondták ki, egy szívvel, egy szájjal, senki ellent nem mondva. Ennek eszközölhetése végett az unitariuskok iskolájukat, hol a reformátusok eddig is tanultak, szívesen felajánlottak, valamint egyéb felszereléseiket is; s mindkét felekezet abban egyezett meg, hogy a szükséges két tanító közül egyik mindig unitárius a másik református legyen. Ezt sem előzte meg szűkebbül feltékenységből származott, elkeseredett vitatkozás. Egyik félnek eszébe jutott, hogy ez így lesz méltányos, a másik olyannak találta, s így szent a békesség. Az érdek közösség — dícséretére, Szt. G. lakóinak — fényesen diadalmoskodott a felekezetiességi szempontokon. Hiszem, hogy a nemzetiségi viselkedetek is hasonló békés kiegyenlítési utra térnének, ha az illetőket magokra hagynák a világ boldogító — hanem bolondító? — don Quixottok.

Azonban annyiban hagyva a politikát vissza térek tárgyamhoz. A két felekezet szépen kiegyezete, egyik községivé engedte válni iskoláját a másik elfogadta jó szível, a mint illik. Így lehet reményünk, hogy a mint eddig egyik fél magára is tudott közepes felekezeti iskolát tartani fenn, úgy ezután egyesült erővel jó községi iskolát alakíthatnak, különösen miután államsegély is van biztosítva, a tervbenlévő szükséges birtók kisajátítást illetőleg. Így lehet reményünk, hogy va-

lamint eddig első volt e község a Nyárádvölgyében, marha tenyésztés, föld- s különösen szőlőmivelése által, úgy tovább is megtartja azt, miután ezek tökélyesítéséről, a nevelés által korszerűen gondoskodott. Hiába akarják tagadni, szorgalom, vagyonosodás, értelmesség, oly körnek részei, melynek központja a józan ész, s melyek egymásból származva, együtt alkotják azt a tarkaszárnyu tündért, melyért annyit törik magukat az emberek, s melyet úgy hinak, hogy földi boldogság. Ha Szt. G. lakói nem lesznek vala értelmesekek, akkor nem szorgalmatoskodnak, akkor bizony nem csak otthon sült kenyeret nem aprítanak tejükbe, de iskolájukról sem tudnak gondoskodni, ha akarnak is. Mert mikép juthat eszébe vagy hiheti el, ha más emlékezteti is, hogy a szellemnek is van szüksége táplálékra, akkor midőn teste is éheznek? Nem lehet. A viszonyoknak megvan szoros egymásutánjuk. Sok és huzamos munka és fáradtság eredménye Szt. Gerlicze azon szép és irigylendő állapota, hogy az idő e nagy követelményét megérteni képes volt. Idáig eljutni volt a nehezebb, a mi ezután következik, az már könnyű. Vajha más helységek is képesek lennének megérteni s követni, Szt. Gerliczét.

A B = a b.

Lajtántuli dolgok.

Bécsi lapok még mindig azon nyilatkozattal foglalkoznak, melyet az ottani hivatalos újság, mintegy a Potocki — miniszterium programjával — közreadott. Programnak ugyan nem elég határozott e nyilatkozat, de jobbnak hiában olyanul kell elfogadnunk. A nyilatkozat, mely szerint az új miniszterium tettei előtt nem kér bizalmat, sem rokonszenvet, két főbb eszmét tartalmaz: egyik, hogy — bár kerülő szókkal — biztosítja a német pártot alkotmányos jogainak tiszteletbentartásáról, — másik, hogy a nemzetiségek lehető kibekítését tűzi ki czélul. Tagadhatlanul kissé ellentétes két czélpont, melyeknek csak megközelítésével is azonban valódi érdemet szerezne magának ez átmeneti miniszterium. Goluchovszky ugyálszik elfogadja a galicziai helytartóságot. — Prágában általános politikai amnestiát várnak az új miniszteriumtól a királyi pár esküvőjének évforduló napjára.

KÜLFÖLD.

Ollivier, miniszteriuma két legszabadelvűbb tagjának kilépte után is, eddigi programja mel-

lett kíván megmaradni, határozott nyilatkozata szerint, s ezért nem vett föl kabinetjébe új emberek. Az összeköttetést ezutánra is fűnn kívánna tartani a balközéppel — sőt a plebiscitum letelte utánna reméli a teljes újra-egyesülést, mi azonban — a balközép magatartásából következőleg — meglehetősen hiu remény. A császárné körül csoportosult reakció el is követ mindent, hogy e majdani egyesülést lehetlenítse.

AZ OLASZORSZÁGI zavargások határozottan köztársasági színezetűek. A carrarai lázongásnál, hol a csekély számú helyőrség erősítés után is fenyegetve volt, „éljen a köztársaság!“ „halál a királyra!“ kiáltások hangzottak. A katonaság kénytelen volt tüzelni; két lázadó meghalt, 9 megsebesült, 17-et elfogtak. — A pápa egy levelet tétetett közzé, mely szerint a laikusoknak semmi közük az egyházi ügyekkel (!) s a legjobb, a mit tehetnek, hogy ezekbe semmi szín alatt se elegyedjenek.

A SPANYOL lázadás socialistikus természetű, s a sorozási ellenszegülés csak ürügy volt. A katonaság nagy bátorságot fejtett ki az összeütközéseknél, roppant torlaszokat kellvén bevennie. — A spanyol papság megtagadta az alkotmányeskü letételét, a pápa határozott rendelethez követte.

AZ ANGLIAI katolikusok rendkívül fől vannak igerülve az alsóházi protestáns-párt azon törekvése fölött, hogy a zárdák állami felügyelet alá yettessenek. Ennek következtében katolikus meetingek tartására készülnek.

A POROSZ koronaherceg egészségi állapota aggasztó fordulatot vőn; Bismark gróf ellenben majdnem teljesen felüdült.

Fadejef, orosz tábornok, megint egy puska-ropogó rőpiratot irt, melyben figyelmezteti Oroszországot a nagy döntő csatára, mely nyugati határain nem sokára kiüt s kockát vet Kelet-Europa sorsa fölött.

VEGYES.

* **Gyászhr.** Épen lapunk bezártakor vesztük a szomorú hírt, hogy Fekete József, köztisztviselő állott főbíránk és országgyűlési követünk, ki már Pestről a halál magvával testében tért a husvéti szünetekre körünkbe, sorvasztó tüdő-baj következtében, jobblétre szenderült. Nyugodjék csöndesen!

* **Az ünnep harmadnap** i nőegyleti táncvigalom, bár nem gyűjtött népes közönséget össze, kedélyes mulatság vala s vígan folyt egész hajnalig. A tánczos fiatalság teljes meglepéssel távozott a csinosan rendezett teremből, — a jótékony czél azonban nem tolmácsolhat általunk ilyen meglepédest.

TÁRCA.

Orbán Balázs és M.-Vásárhely.

II.

A negyedik szakaszban kilencz lapon két szöveg képpel ösmerteti a kolostor utcát, a vásárhelyi diszes temetőket, azokban nyugvó nagy hazafiakat, hol az író felfedezi és részletesen ösmerteti Borsos Tamás síremlékét. Azután leszáll a sz.-miklós utcába, a hol nagy gonddal állítja össze a ref. főtanoda történetét, az elismerés hervadhatlan babérait nyújtja mindazon honfiaknak, kik ezt a tanodát alapították és napjainkig fenntartották. Közöl a collegium látképét és a remek Rákóczi poharat; megadja mindenkinek a magáét, de a nagyok egyik legnagyobbika Gecse Dániel az emberszereteti intézet alapítója.

Az ötödik szakaszban, két önálló és két szöveg képpel tizenkét lapon ösmerteti a Teleki-könyvtárt, az unitáriuskok templomát, királyi táblát, székházát, a régibaronyvásár utcát, a kis vagy ispotály templomot. Ujvárost, királykútját. Miután mindezeket a legnagyobb részletességgel megösmertette, s miután a honfiui kegyeletet oly számos elhunyt ősök iránt szíjünkben felkeltette volna, leszáll a nagy piacra. Itt érdekesen írja a Széchenyi-tér, a rom. kath. templomot, gym-

náziumot, ferenczesek templomát, a lutheranok és minoriták templomát, a Bodor-kutját, Makariás házat, Elbaszigetet és a nagy bolygót. Ennyi az a mit mi röviden előszámítunk, de olvasni kell mindezt részletesen Orbán Balázs ragyogó tolla után, a ki életet és lelket lehel mindenbe, a mit leír annyira, hogy mintegy feltámadnak a mult századok sirjából a dícsőbbnél dícsőbb alakok, a kik honszerelmet, áldozatkészséget lehelnek az olvasóba, mint midőn a nagy Mester tanítványaira lehelve, mondá: „Vegyetek szent lelket.“ — Orbán Balásznak minden sora honszerelmet, kegyeletet és tiszteletet gyulaszt fel olvasóiban, kik az ő művét figyelemmel elolvassák, jobban mondva komolyan tanulmányozzák.

Vegye bárki kezébe pl. a vár és várbeli templom történetét, menjen a helyszínére és vizsgálja meg a mit elolvasott, a szentély hét gothi ablakát, a régi és új bástyákat, sőt mindent a mit Orbán Balázs M.-Vásárhelyről ír és bizonyára el fogja ösmerni, hogy igazat mondtunk.

Az utolsó szakaszban a postaréten elhaltolt vértanuknak állított, kőnél, éreznél marandóbb emlékoszlopot, mintegy kilencz lapon át. Az erényt, a honszerelmet dícsőíti, a vérarúlast pedig férfiu bátorsággal és irgalmatlanul sújtja. Orbán Balázs korunk e nebulástvirágához, kitűnő férhassággal szólott. Félrelebbentette a titkokat fedő fátyolt és így szólott kortársai-

hoz: „Jertek és lássátok, s ha nem szóltam igazat: czáfoljátok meg!“ Ezt, az erényt dícsőítő, a bünt irgalom nélkül sújtó bátorságot becsüljük mi Orbán Balázsban!

Ugy van, ha nem irt igazat: czáfoljátok meg!!

Végezetre engedje meg e ns kir. város lelkes közönsége, melynek kebelén én is már 8 hónap óta élvezem a vendégszeretetet; az őszinte részvét előttem örökre feledhetetlen sz. érzelmek, hogy Orbán Balászt illetőleg egy szerény véleményt kockáztassak, mely anélkül is már százak és ezrek lelkében megfogalmazhatott. Orbán Balázs, a ki a székelyföld leírásával oly kitűnő érdemeket szerzett magának a mivelt világ előtt, milyen méltóan beillenék a legelső székely város diszpolgárainak keblébe!

Én azt hiszem, hogy ez csak időkérdés, s hogy a kinek a nemzet már úgy is odanyújtotta az elismerés koszoruját, az bizonyára, elnyerendi nemsokára a legelső székely város kezeiből a nem keresett, de nagyon is kiérdemelt diszpolgárság babérait. Orbán Balázs neve e becses történelmi munka megjelenése után Maros-Vásárhely nevével a történelem lapjain elválaszthatatlan. Adjon az ég székelyföldünknek számos Orbán Balászt, M.-Vásárhelynek pedig hozzá hasonló diszpolgárokat.

Köds Ferencz.

* **Nagy Jakab**, tililinkóművész, mult esütörtökre hirdetett hangversenye — közbejött akadályok, avagy a közönség részvétlensége miatt — elmaradt. Ha ez utóbbi az eset: elég szomorú szegénységi bizonyítvány műgéneink és izlésünk felől. — Most vesszük a jelentést, mely szerint a „közbejött akadályok“ miatt elmaradt hangverseny ma mulhatatlanul meglesz. A műsorozat érdekes összeállítása (6 számból) a helyi zenekar közreműködése s legkivált a művész elismert neve kellemes élvezetet biztosítanak ez este, annál inkább, mivel Geiger Izidor ur is közreműködik. — Jegyek (elsőrendű zárt- és erkélyszék 1 frt, másodrendű zártszék 70 kr, földszint 50 kr, stb.) Wittich J. könyvkereskedésében válthatók erőre.

* **Tegnapelőtt** délután nagy tüzi láрма riasztá föl a várost nyugalmából, a láрма azonban, szerencsére, csak vak-lárma volt. Az ovatosságból, igaz, mindig jobb az igen sok, mint az igen kevés, — azonban mégis ohajtandó, hogy az illetők nézzenek jobban körül s ne hozzák színre Shakespeare ismert vígjátékát, melynek címe „Sok zaj, semmiért.“

* **Heckeuaszt Gusztáv**, jó nevű könyvkiadónknál a következő érdekes művek jelentek meg s küldetett be szerkesztőségünkhez: „Az 1868- és 1869-dik évi törvények“ gyűjteményének II. kötete. Szerkeszti Szeniczai Gusztáv. 80 kr. — Az 1869. évi törvények teljes gyűjteménye. Szerkeszti Szeniczai, 1 frt 80 kr. — Ballagi Mór A magyar nyelv teljes szótárának XI-dik füzeté, az M—Ö betűkkel. 50 kr. — Dr. Bazóki Alajos, „A római jog institúciói.“ A kitűnő szakismerettel s előadási világossággal írt vaskos kötet ár 3 frt. — Szöllősy Ferencz, a magyar emigráció tagja, „Kossuth és a magyar emigráció török földön“; e mű néhány eddig ismeretlen adatot is tartalmaz tárgyról, bár kissé pongyola modorban. — Sokat foglalkozik a memorissal, s függelékében uti rajzokat is közöl. 1 frt 30 kr. Az igazságügyi újabb „Törvényjavaslatok.“ 70 kr. „Döntvénytár“, e m. k. curia semmitőszéki és legfőbb ítélőszéki osztályának elvi jelentőségű határozatai. Gyűjtötték: Dr. Dárday Sándor és Dr. Gallu József. I. folyam, 1 frt 50 kr. E könyvek kiállítása egyáltalán méltó Heckzyast ismert kiadói nevéhez.

* **„Három őszinte szó“** című röpirat jutott, lapzártá előtt kevéssel kezünkhez, „Üss, csak hallgass ki“ mottoval. Íratott 1870. márczius 16-kán. Kiáltal, és hol? nem tudjuk, czimlap nincs; a keresztkötésen Arad posta bélyege áll. Az egész mű 14, nagy 8-dr. lapot foglal magában. A három szó: „Kormányunk mulasztásai“, „Parlamentünk gyávasága“, s „Korszellemünk tévedései.“ Adig is mig tüzetesen tárgyalhatnók, előlegesen és röviden annyit jegyzünk meg, hogy általában sok jó van benne. Iránya, mely tiszta, világos, határozott meggyőződésből foly, és ezt nem engedi párt érdekek által korlátoztatni.

* **Az igazságügyminisiterium** codificationális osztályát jelenleg nagyban foglalkoztatja az új büntető törvénykönyv szerkesztése. Az angol büntető perrendtartás tanulmányozására legközelebb Szilágyi Dezső osztálytanácsos, az igazságügyi minisiterium küldetésében Londonba fog utazni. A büntető törvény-javaslatot őszre a törvényhozás elé remélik terjeszthetni.

* **A hangyák kimélése.** Poroszországban elrendeltetett a hangyák kimélése különösen az erdőkben. Be van bizonyítva, hogy a hangya kárt nem okozhat, ellenben a férgek tojásainak a fák-ról elpusztítása által nagy hasznót hajt, s ha nem pusztítatják, számos erdei betegséget megakadályoz.

* **Utazó házak.** Még Amerikában sem növekedett soha oly gyorsan egy város sem, mint

San-Francisco, California fővárosa; 20 évvel előbb deszkabódék és sátrak halmaza, ma az új világnak egyik legszebb és legbarátságosabb városa 150,000 lakossal. Hogy mikép történik a város növekedése, azt képzelhetjük, hogy gépezetek segítségével egyszerre felemelik az egész 1—2 emeletes házat, s alá új emeletet csusztatnak, vagy ha kisebb az épület, egy hengerekkel ellátott járműféle készülékre teszik mindenestől, a melyet aztán elkezdenek kifelé vontatni a város szélére, mialatt azonban természetesen benne marad minden a mint volt, a butorok, a gyermekek, a konyhán ég a tűz, a szép csendesen továbbáldorló ház kéményéből kedélyesen hömpölyög a füst, s aztán a város végén ép ily gyöngéden leteszik, helyére bent pedig a városban nagyobb palotát építenek. Mit mondana az ily kiszállásokhoz némi alföldi atyánkfia, kinek még a nagyapja is azon ákácza alatt ült, mely a kapuja előtt áll?

* **Czukor kukoriczaszárból.** Franciaországban tett kísérletek a „Gazd. L.“ szerint kitűntették, hogy a kukoriczaszár kellő mivélés után, szintannyi czukoranyagot tartalmaz, mint a közönséges czukornád. Ha ugyanis a kukoriczaszárról, mihelyt csőbe megyen, ez és a levelek letéptetnek, nedve (Beaumé czukormérője szerint) 10 foknyi czukrot ad; tehát ötször annyit, mint a juharfa nedve, háromszor annyit, mint a czukorrépa, és szintannyit, mint a czukornád. Ide járul, hogy a kukorica mivélésre, vetéstől tökéletes megérésig, csak mintegy 80 nap kell, holott a a czukornád 18 hónapig folytonos ápolást igényel, s azonfölül még a czukrot is sokkal könnyebben ki lehet vonni a kukoriczaszárból, mint a czukornádból. E fölfedezést a francia lapok, annál is inkább, minthogy az amerikaiak tapasztalása szerint a kukorica, ha salétrom-oldatban áztattatik, nemcsak csirázó erejében nyer, hanem a férgek ellen is biztosittatik. — Magyarország és aldunai tartományokra nézve, hol a kukorica felségesen diszlik, szerfölött fontosnak hiszik és mondják.

Szerkesztői üzenet.

Fogarasi Dániel, egyesbíró urnak, helytt. Az előbbi szerkesztőség, — nézetünk szerint — azért adta közre t. Ferencz József fölszólalását, mivel abban az igazságszolgáltatásnak, e közügynek, egy konkrét esetét látta tárgyalva. A t. egyesbíró ur, akkori válaszában visszatartotta a fölszólalást, mint a melyre csak az illetékes felsőbbség volna hivatva a maga rendén, de a nyilvánosság valamely közege nem. Részünkről akkor sem osztottuk t. egyesbíró ur e nézetét, s annyival kevésbé azon eljárását hogy saját intézkedéseinek igazolását abban vélte megadhatni, hogy a fölszóla ló t. urát, saját teendőire utasította, sőt azokra nézve általános, — de épen nem konkrét módon, formulázott kifogásokat tett. A most beküldött viszonyválasz, lényegében ugyanazt mondja, a törvénykezési kérdésre nézve, mit az előbbi válasz mond, s attól csak abban különbözik, hogy általánosságban tartott gyanúsításból, személyes sértetéstől áll legnagyobb részt, melyeknek a „Sz. H.“ ajtónyitni soha sem fog. Ha a t. egyesbíró ur méltónak fogja a közönséget tartani arra, hogy hivatalos eljárását előtte, valamely megtámadtatás ellen igazolja; avagy ha a közügy érdekében szükségesnek látja t. Ferencz József ur netaláni hivatalos mulasztásait, vagy hibáit megszüntetni: szívesen ajánljuk fel lapunkat rendelkezésére; de a beküldött viszonyválasz, csak nyilttéri rovatban — az illető díj letétele mellett — jelenhetik meg, hol aztán a szerkesztőség semmi felelősséget nem vállal érte.

Jegyzéke

a m.-vásárhelyi m. k. ítélő táblának 1870. april. 25. és következő napjain tartandó nyilvános üléseken előadandó ügydaraboknak.

I. polgári osztályban.

Előadó k. t. bíró Lészai Lajos által.

Muntyán Clemensnek Dregics Simon e. birtokh. i.

Gr. Teleki Lajosné kárpótlás kiutatása i. ü. Ross Mihálynak a brassai gőzmalom társulat e. 675 frt i. Vledercan Nikolainak J. Zaharie Const; e. 120 frt i. Szász-nevezeti egyetemnek Worscher Károly e. előjegyzés i. Nikora Iliének Ben Jakob e. 48 frt i. Bede Mózes mint b. Radák Ádám felhatalmazattjának Klein Izrael e. birtokh. i. K. monostori uradalomnak Salamon S. e. u. Stanilla Maritnak id. Burdán Juon e. 120 frt i. Löw Józsefnek Wellmann Sámuel e. u. Rakai Lajosnak Paget János e. 88 frt i. Dr. Caposinsnak Planka Antal e. 64 frt i. Sora Ginrea Bratunak Vaszilie Serb Duka e. u. Juon Radu Cziczeinek Maris I. e. 25 frt i. Harasztos községnek Mohács község e. egy erdőréssz i. Ditrich Sámuelnek Bányai György e. 596 frt i. Kir. kincstárnak Persián M. csödtömege e. 52 frt i. Sándor Miklósnak Baresai János e. 200 frt i.

Előadó k. t. bíró Gyarmathi Sámuel által.

Morár Györgynek Fodor Vaszilie e. meagye igazítás i. Maris Togyer hagyaték i. ü. Dózsa Sándornak Zsoja Juon e. 109 frt 10 kr i. Gicz Ársznelnek Boholt községe e. egy drb erdőhezi tulajdon jog i. ifj. Vajda Sámuel s társ. a kir. kincstár és id. Vajda S. e. kiszak. pere. Zsipe Dumitruinak Grecs Gavril e. egy szántóföld i. Bodola Károlnak Andrási Ferencz e. 25 frt i. özv. Fronius Mihálynak Szentpáli Mihály és Fronius M. hagyatéka e. kiszakít. pere. Farkas János árváinak Regács Nikolae e. egy rét kibocsátása i. Pap Mártonnak Kaufmann Márton s társ. e. birtokh. i.

Előadó k. t. bíró Endes Gábor által.

Bajnóczy Gyulának Szatmári K. e. 13 frt 64 kr i. Rippel Vincének Racz L. e. bérlet megszüntetése i. Pippas János hagyatéka gondnokának Görög Gergely e. bérlet felmondás i. u. Halmagyi Mihálynak Árkosi József e. 67 frt 20 kr i. Makrai Lászlónak Pópa Gy. e. két db zálogos kaszáló kibocsátása i. Kajtán Simonnak Blum Mendel e. 60 frt i. Patáki Ágnesnek Fein Farkas ellen som. visszah. és kártérítés i. Burdás Alajosnak Fekete János e. 63 frt i.

Előadó k. t. pótbíró Déézi Farkas által.

Pral Máriaának Teutsch Péter e. adósságos ügye. Schlecht Györgynek Schlecht J. e. végrendelet érvényt. i. Halász Györgynek Boér Bálint e. adósságos ü. Goll és társ. Eisenberger Lipót e. zárlat i. Várad Sándorné Ruschek J. e. bérlet i. Simai Gergelynek Gajzagó Antal e. 2100 frt és 1330 frt i. Hagemann H. János és Gruber Lipótnak gr. Toldalagi Ferencz e. 37000 frt telekkönyvi ü. Kende Gusztávnak Pokorni Ferencz e. adósságos ü. Kovács J. Jánosnak Kovács Ferencz e. 500 frt i. Veres Györgynek Potáczki József e. váltó ü.

II. polg. osztályban.

Előadó k. t. bíró Tribusz Antal által.

Pampu Sylvestru Bogolle I. e. kártérítés i. Persián Márton csödtöm. Persián Mártonné e. 35 frt s jár. i. Tóth János Vonger M. e. kártérítés i. Raduti Moine Szirbu Gy. e. tulajdonjog i. Lukács F. Csákány J. e. kártér. i. Burnán Joakhim Reisdörfer J. e. 50 frt iránt. Örendi Gottfried Bogota Stefan s társa e. kártér. iránt. Schell Anna és érdektársainak Teuschländer György e. 84 frt iránt.

Előadó k. t. bíró Dózsa Dániel által.

Barabási Péter Bíró György e. visszahelyezés i. Polgár Lajos Megyesfalvi J. e. adósság i. Kis János Kis Lajos e. adósság i. Gál Ferencz Zsigmond Mihály e. kárt. i. Nagy Sándornak Szóvérfi Maria árvája gyamsági ü. Dénes Dánielnek Malatinán Péterné stb. e. egy föld kiadás i. Klein Hermann Bocsan Simeon s rész. e. egyezmény teljesítése s kárt. i.

Előadó k. t. bíró Pipos Péter által.

Herczeg Róza Dalián János e. atyaság elismerése és gyermektartás i. Garda István és tsai Dombi Pál és tsai birtokh. fránt. Cseh Farkasnak Gadáci Antal ellen 137 frt 74 kr és jár. i. Dubenszki Károly Eiser Georg e. 80 frt és jár. i. Szabó Józsefnek Borcsa F. e. birtokh. i. Gergely Ignác Dázó K. e. 14 frt iránt. Sporn Pál Schrappek József e. 72 frt és jár. i. Bertalan Gergely Tordai János e. sommas visszah. i.

Előadó k. t. bíró Popovics Szervian által.

Léb Móricz Popán George s társai e. 28 frt kár i. Ugron Sándor árvai gyámja Ugron Lajosnak Orbán Elek e. birtokhab. i. Veres Bálintnak ifj. Elekes András e. 150 frt i. Gramathi Lina Enyedi Juliánna e. 279 frt kár iránt.

Előadó k. t. bíró Petri Ádám által.

Somlyai László Gaal Albert e. 22 frt 93 kr iránt Buda Moiza és részesei Guca Onu Nic. e. 19 frt 35 és fél kr és 15 frt 12 kr i. Marosán Getyina Császka Szimon e. hagyatéki rész átadás i. Veres János Dobrán Petru e. birtokh. i. Lebu Sándor s részesei Csongrádi István e. végleges és tized kárpótlás kiutalása i. Mayer Lipót Benedikti Alb. e. haszonbérbe adott ingatlanok kiadása i. Benedikti Albertné Mayer Lipót és tsa e. végrehajtásilag befoglalt 7 kazal széna kiszakítása i. Jakab Salamon Dávidovics Miklós e. 36 frt i.

Előadó k. t. pótbíró Illyés Károly által.

Márkpd József érdektár. Nemes Ferencz e. fekvőségek i. Kis Jánosné, m.vásárhelyi izr. hitközség e. ház-

bén megszűnt. i. Szabó Sámuel Fogarasi Elek e. som. visszan. i. Hersch Leopoldné Birtás M. e. 300 véka mész i. Gotch András Müller Márton e. 71 frt 4 kr. i. Anna b. Nicolli Alastare, Veltian Gy. e. somni visszah. i. Pál Albertné Bringer József és neje e. 200 frt i. Antrch Gy. Cechnea Gy. e. 21 frt és 21 frt i. Vajdian György Virág Domokos e. birtokh. i.

III. Büntügyi osztályban.

Előadó k. t. bírő Vajda Simon által.

Komsa Miklós sikkasztás büntgye. Kaesó Károly társa nekéz testi sértés. Stojka Tóni emberölés. Bircsa Sándor és társai lopás, Zsunku Dumitru emberölés.

Előadó k. t. bírő Bárdosi György által.

Drtgicin Jakab súlyos testi sértés. Butámu Geogie Ilie dtto. Emich Barczin Mihály és társa lopás. Megyesi István és neje kihágás. Keczan Nikolae súlyos testi sért. Sendeszu Juon lopás büntgye.

Előadó k. t. bírő Stojka Antal által.

Tót Mihály tolvajság. Tót Miklós súlyos testi sértés. Mrrárián Nicolai dtto. Forgács János emberölés. Pintye Simion súlyos t. sért. Dénes András sikkasztás büntgye.

Előadó k. t. pótbiro Mégai Ferencz által.

Bukur Bobes család. Catharina lui Vasziu Purna becsőlet birt e. kihágás. Pitárin József dtto.

IV. Az úrbéri oszt. ülésben.

Előadó k. t. bírő Antalí Gábor által.

Erzsébethváros közönségének Lőrinczi Stéfán és 76 társa e. az általuk bíráto külön telki állományok majorság természete i. egyesített uébéri pere.

Tompas Ferencz és Tompos Jánosnak Keresztes Ferencz e. egy belső székely örökség s ahhoz tartozó külsők visszabocsátása i.

B. Bálint József és Máriaffi Albsrtnek Hosszu Péter e. egy belső majorság telek visszabocsátása i. Az aranyos polyáni birtokosságnak Bája Márton és részesei e. határtagositás i.

Béldi Albortnek Lövenberg vagáis Asztalos Károly e. egy belsőtelek s külsőségeinek majorság természete s visszabocsátása i.

Gr. Mikó Györgynek Várza Péter atyim e. egy telki állomány majorság természete s megváltása i.

Bécsi börzei árkelet.

(1870. április 18.)

5% metalliques	60.65
5% nemzeti kölcsön	69.70
860 államkölcsön	96.50
Bankrészvény	715.—
Hitelrészvény	259.50
London	123.60
Ezüst	120.65
Arany	5.86 ¹ / ₂
Földt. ment. kötvény erd.	75.25
Földt. ment. kötv. magyarh.	78.50
" " " horvát-slavon	83.50

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

Horváth Gáspár.

H I R D E T M É N Y E K.

(35)

4—4

Van szerencsém tisztelettel tudomására juttatni a helyi és vidéki nagyérdemű közönségnek, hogy folyó év **április 24-én**, az „Aranybikához“ címzett vendéglőből, a **szt-miklós-utcza** „**Sashoz**“ címzett vendégfogadóba költözöm át.

Az eddiginél tágosabb, új helyiségen szükséges újítások és javításokról gondoskodtam, s így azon helyzetbe leszek, hogy nem csak helyi de vidéki t. vendégeimet is, minden szükségességekkel kényelmesen elláthatom. Főtörekvésem leendő, hogy **ételek italok, s vendégszobák** tekintetében a legkényesebb izlésnek se maradjon semmi kívánni valója. Melyek után magamat a nagyérdemű közönségnek kegyes pártolásába ajánlva vagyok.

Maros-Vásárhelytt, 1870. április 10-én.

alázatos szolgálók

Dabóczi Károly,

a „Sas“ vendéglő haszonbérője.

(38)

2—3

Biásini gyorsutazási intézete Kolozsvár és Maros-Vásárhely között rendes meneteit új, Bécsből e célra hozatott Salon gyorskocsikkal 1870. **május 1-től** kezdve újból megindítja.

A gyorskocsik indulnak Kolozsvárról, Torda, Ludas és Maros-Vásárhelyre május 1-én elkezdve minden vasárnap, kedden és csütörtökön reggel 6 órakor.

Maros-Vásárhelyről Kolozsvárra minden hétfőn, kedden, és pénteken reggel 6 órakor

Személy díj 30 font szabad podgyással M.-Vásárhelyről Kolozsvárra vagy vissza 6 frt 50 kr.

Maros-Vásárhelytől Tordáig 4 frt 70 kr., minden közbeeső helységekbe vesz fel a conduktor utasokat bár mely irányban és bár mely rövid vonalra, ha üres hely vagyon, úgy M.-Vásárhely és Kolozsvár között minden nagyságu pakétek felvétetnek és sebesen szállíttatnak, tekintet lévén az indulásban arra is, hogy a Károly-Fehérvárra utazó t. cz. közönség Tordán minden késedelem nélkül a Kolozsvárról K.-Fehérvárra menő gyorskocsin tovább mehessen.

Felvételi iroda: **Klein Samu** „Korona“ című vendéglőjében **M.-Vásárhelytt.**

(39)

3—3

A m.-vásárhelyi kölcsön segítő társulat részvényes tagjai folyó év **április 24-én** délután 3 órakor társulati pénztárnok Vályi Károly házában tartandó közgyűlésen leendő megjelenésre meghivatnak. Maros-Vásárhelytt, április 14-én, 1870.

Jakab János,

igazgató.

Helyiségváltoztatás.

(34)

Alolított, tisztelettel jelentem a helyi és vidéki nagyérdemű közönségnek, hogy lakásomat a Szt-Miklós-utcza „Sashoz“ címzett vendéglőből, folyó év **április 24-kén**, ugyanezen utcában az eddig „Mátyás király-hoz“ címzett helyiségbe teszem át, az **„Oroszlánhoz“** cím alatt.

Valamint a „Sas“-nál töltött két év alatt, mindent elkövettem, nem nézve időt, s egyéb áldozatot, hogy t. vendégeim minden igényeinek megfélelhessek: úgy itt is legnagyobb igyekezetem leendő, hogy **pontos szolgálat, jó ételek és italok, csinos és tiszta szállás-szobák** szolgáltatása által, új helyiséget az **„Oroszlánhoz“**, ép oly jó hirbe hozzam, melyben a „Sas“ állott, kezelem alatt.

Ezek után a nagyérdemű közönségnek eddigi szíveségét mélyen köszönve, ajánlom magamat továbbra is becses pártfogásába.

Rosenbaum Adolf.

M.-Vásárhelytt, 1870. április 8-án.
az „Oroszlánhoz“ címzett vendéglő haszonbérője.